

Filistin Soykırımı: Karmaşıklık Bilimine Dair Bir Oyun Teorisi Analizi¹

Filistin Soykırımı'nın ateşkes döneminde ABD ve İsrail'in Filistinlileri zorunlu göçe tabi tutma politikası, **yalnızca askeri bir mesele değil, aynı zamanda jeopolitik mühendislik, bilişsel manipülasyon ve karmaşık sistemlerin kontrolüne dayalı bir stratejidir.** Öyle ki bu strateji, insanların fiziksel olarak topraklarından sürülmesinin ötesinde, **tüm bu soykırım sürecinin,** uluslararası kamuoyunda (soykırım olmanın tam aksine) **"kaçınılmaz, doğal ve insani bir zorunluluk"** olarak kabul edilmesini hedeflemektedir.

Nitekim bir savaş, yalnızca askeri güçle kazanılmaz; bunun çok ötesinde, **gerçek zafer, bir durumu meşru kılmaktan ve "insanları başka seçenekleri olmadığına inandırmaktan"** geçer. Dolayısıyla bu durum; **oyun teorisi, karmaşıklık bilimi, uluslararası hukuk, psikoloji ve sosyoloji disiplinlerinin bir arada incelenmesiyle daha kolay anlaşılabilir.** Aşağıda ürettiğim analiz, **tüm bu disiplinlerin kesişim noktalarını kullanarak, bu sürecin nasıl işlediğini ve bu insanlık krizinin nasıl çözülebileceğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.**

¹ Ünsal Ozan Kahraman, 14.02.2025, e-posta adresim üzerinden paylaştığım bir tespit/deneme. Bu denemeyi 'kendim için tuttuğum defterlerimden oluşan yayımlanmamış uzun bir seriye' ekledim. Bu, bir yayımlanmamış veri olsa dahi bu çalışma e-posta üzerinden gönderildiğinden dolayı ChatGPT ve DeepSeek sistemine girecektir. Dolayısıyla bu yayının telifi zekice korunacaktır. Bu yüzden kullanıldığında atıf verilmelidir.

Deterministik Kaos ve Asimetrik Oyun: Güç Dengesizliğinin Manipülasyonu

İsrail ve ABD, "deterministik kaos" adı verilen bir strateji uyguluyor. Bu stratejinin temelinde, **dışarıdan bakıldığında her şeyin kontrolsüz bir karmaşa gibi görünmesi yatar**. Oysa perde arkasında, **İsrail ve ABD tarafından belirli kurallar ve hedeflerle yönetilen bir sistem işler**. Bunu, bir nehir gibi düşünebiliriz. Yüzeyle su, düzensiz akıntılarla hareket eder, dalgalanır ve karmaşık bir şekilde akıyor gibi (yani kaotik) görünür. Ancak **derinlerde nehir tabanında, akıntının tüm bu hareketini belirleyen çok basit birkaç geometrik tümsek veya tepelik vardır**. Yani dışarıdan bakıldığında kaotik gibi görünen bu hareket, aslında belirli ve çok basit kurallar çerçevesinde şekillenir.

Bilimsel olarak, bu durum "kaotik sistemlerin kontrolü" olarak adlandırılır. Yani **olaylar dışarıdan gelişigüzel ve tahmin edilemez gibi görünse de aslında, güçlü tarafın belli hesaplarıyla, oyun yönlendirilir**. Strateji açısından bakıldığında bu durum, "**asimetrik oyun**" olarak tanımlanır. Öyle ki burada **İsrail ve ABD, güçlü oyuncular olarak, devasa askeri üstünlük, medya kontrolü, ekonomik baskı ve diplomasi gibi ezici araçlara sahiptir**. Buna karşılık **Filistinlilerin elinde ise feda ettikleri hayatları ve dünya kamuoyuna kısıtlı duyurabildikleri sesleri vardır**.

Bu dengesizlik, bir satranç oyununda, taraflardan birinin hem güçlü taşlara hem de oyunun kurallarını belirleme gücüne sahip olmasına benzetilebilir². Filistin Soykırımı'nda ABD ve

² İlk bakışta, güçlü taraf, rakibini **hareket alanı daralmış bir çıkmaza sürüklüyor gibi** görünebilir. Ancak her oyunda olduğu gibi, **beklenmedik hamleler ve yeni stratejilerle** bu durum tersine çevrilebilir.

İsrail'in benimsediği bu teorik strateji, muhtemelen üç aşamalı bir strateji üzerine kuruludur. Buna göre, Gazze'de önce hayatı sürdürülemez hale getirerek psikolojik bir kırılma yaratılır, ardından Gazze dışına göç "insani bir çözüm" olarak sunulur ve son olarak uluslararası sistemin bu durumu sessizce kabullenmesi sağlanır³.

Birinci Aşama: Hayatı Sürdürülemez Kılmak ve Öğrenilmiş Çaresizlik

İlk aşamada, Filistin'de yaşam sistematik olarak imkânsız hale getirilir. **Binaların çoğunun yıkılması, su, elektrik, kanalizasyon ve gıda sistemlerinin çökertilmesi, sağlık altyapısının yok edilmesi, eğitim ve ekonomik faaliyetlerin durdurulması; insanların fiziksel varlığını sürdüremeyeceği bir ortam yaratır.** Bu, yalnızca fiziksel bir baskı mekanizması değil, aynı zamanda **psikolojik bir çöküş stratejisidir.** Psikolojide "öğrenilmiş çaresizlik" olarak bilinen bu mekanizma, bireyin veya toplumun ne yaparsa yapsın durumunu **değiştiremeyeceğini** anlamasıyla başlar.

Bu süreç, oyun teorisinde "gönüllü mahkûmiyet" stratejisi olarak adlandırılır: **mahkûma kapıyı açık bırakılır, fakat dışarıda bekleyen tehlikeler nedeniyle mahkûm içeride kalmayı seçer.** Ancak burada mahkûmiyetin ta kendisi, **Filistinlilerin içinde kaldığı fiziksel yıkım ve psikolojik çöküştür.** Bu strateji, insanları özgür iradeleriyle hareket ediyormuş gibi hissettirirken, aslında seçeneklerini sistematik olarak kısıtlar.

³ Bu süreç, bir satranç oyununda rakibin hamlelerini önceden tahmin edip ona göre strateji geliştirmeye benzer. Ancak **burada satranç tahtası, Filistin topraklarıdır ve taşlar, insanların hayatlarıdır.** Öyle ki burada her hamle, bir insanın yaşamını, bir ailenin geleceğini ve bir halkın kimliğini etkiler.

İkinci Aşama: Göçü İnsani Bir Çözüm Olarak Sunmak

İkinci aşamada, göçün zorunlu değil, **insani bir ihtiyaç olduğu algısı yaratılır**. Burada **“zehirli ödün stratejisi”** devreye girer. Öyle ki İsrail ve ABD; **dünya kamuoyuna, Filistinlilerin göç ettirilmesini değil, onların daha güvenli yerlere taşınmasını öneriyormuş gibi görünmek ister**. Nitekim göç “bir soykırım değil, bir insani yardım operasyonu” olarak çerçevelenirse, **diğer Batı ve Doğu toplumlarını bu sürece direnmek yerine destek vermeye başlayacaktır**. Bu, bir yılanın avını zehirleyerek yavaşça öldürmesine benzer: **av, zehri fark etmez, çünkü ölüm süreci yavaş ve acısızdır**.

Bu durum, oyun teorisinde **“çifte çerçeveleme”** adı verilen bir strateji vardır ki bu durumda **aynı olay, farklı açılardan bakıldığında bambaşka anlamlara gelebilir**. Örneğin, ABD ve İsrail, Batı medyasında bu süreci **“Filistinlileri kurtarıyoruz”** diye anlatırken, İsrail iç siyasetinde **“Filistin’i Filistinlilerden temizliyoruz”** söylemini kullanır. **Bu iki çerçeve arasında Batı medyasında bağlantı kurulmadığı sürece**, dünya kamuoyu, İsrail’in yaptığı soykırımı insani bir misyon olarak algılamaya devam edecektir. Öyle ya sosyal medyanın tekrarlı ezber ikliminde **düşünme becerisi ortadan kalkmış olan yeni dünya kamuoyu**, günümüzde, 15 saniye odaklanma süresine sahiptir.

Üçüncü Aşama: Süreci Küresel Sistemin Yeni Normali Haline Getirmek

Üçüncü aşama, süreci küresel sistemin **yeni normal haline getirmektir**. Burada **“aşamalı suç ortaklığı”** stratejisi devreye girer. Yani **diğer ülkeler doğrudan Filistinlilerin göç ettirilmesini desteklemezler**, ancak bu sürecin kaçınılmaz olduğu fikrine alıştırlarsa, **buna tepki göstermemeye başlarlar**.

Bu, bir kurbağanın yavaşça ısıtılan suda pişmesine benzer. Öyle ki kurbağa, **sıcaklığın yavaşça artmasına alışır ve kaçmak için hiçbir girişimde bulunmaz**. Benzer şekilde, uluslararası toplum, sürecin **yavaş yavaş normalleşmesine alışır ve tepki verme ihtiyacı hissetmez**.

Peki, Ne Yapmalı? Kısa Vadeli Çözüm: Şeffaf Bir Fon ve Uluslararası Kamuoyunda Filistin Soykırımı'na dair Farkındalığının Yaygınlaştırılması

Bu yıkım sürecinin başarısız kılmak için yapılması gereken en önemli hamle, dünya kamuoyunun "**soykırım suçuna zımnen ortak olmasını**" engellemektir. Kısa vadeli çözüm setinin kaçınılmaz parçası olarak; **bölge ülkelerinin birlikte kuracağı şeffaf bir fon üzerinden Gazze'nin minimum koşullarda dahi olsa tekrar yaşanabilir kılınması** ve **Filistinlilerin memleketlerini terk etmeden Gazze'nin yeniden imar sürecine emekleri ile katkı vermelerinin sağlanması** önerilebilir. Elbette bölge ülkeleri tarafından oluşturulacak bu tür şeffaf bir fon hem ekonomik hem de sosyolojik bir çözüm sunmalıdır. Bu fona katkı sağlayan bölge ülkelere, **ileride alınması kesin olan "Filistin Soykırımı Tazminatı" garanti edilebilir**. Bu yolla Suudi Arabistan ve diğer ülkelerin bu fona katılımı teşvik edilebilir. Bu destek elzemdır öyle ki **bu çözüm** bir taraftan Filistinlilerin topraklarında kalmalarını sağlarken **diğer taraftan uluslararası toplumun bölge ülkeleri dışında kalan kısmının da bu sürece zamanla katılımını teşvik edebilir**. Bu, bir bahçeyi yeniden yeşertmeye benzer; **toprağı beslerseniz, kökler zamanla yeniden filizlenir**.

Bu zor sorunun kısa vadeli çözüm setinin son parçası ise, tüm dünyada **Filistin Soykırımı'na dair bilinç uyandırarak diğer Batı ülkelerinin ABD'nin politikasına katılmayı engellemektir**. Burada soykırım tazminatı, anahtar faktördür. Öyle ki

uluslararası hukuk, soykırım suçunu açıkça tanımlar ve bu suça ortak olan devletlerin ve şirketlerin (elbette Filistin Soykırımı'nı sansürleyen ve manipüle eden dev sosyal medya şirketleri bu sınıfa girer) **tazminat ödemesi gerektiğini belirtir**. Şu açık bir gerçektir ki, İsrail ve diğer ülkeler, elbet bir gün bu tazminatı ödemekle yükümlü olacaktır. Bu bağlamda "**Filistin Soykırımı Tazminatı**" ne denli vurgulanırsa; artık bundan sonra (özellikle tüm dünyanda Filistin Soykırımı'nın fiilen tanınırlığı böylesine yüksek aşamada iken) **diğer Batılı ülkeler İsrail'e finansman veya silah sağlamaya kolay kolay yanaşamaz veya dev sosyal medya tekelleri, soykırımı sansürlemeye ve manipüle etmeye çekinir**.

İsrail ve ABD, Filistinlilerin topraklarına el koymaya dair manipülatif bir strateji inşa etmeye çalışmaktadır. Elbette **bu anlatıyı çürütmek, en büyük stratejik zafer olacaktır**. Şu an Filistin Soykırımı'nı durduracak **fiili bir uluslararası hukuk mekanizması çalışmıyor olabilir** fakat **soykırımı sessiz kalan devletleri ahlaki olarak köşeye sıkıştıracak bir farkındalık stratejisi tüm dünyada işletilebilir**. Öyle ki bu süreç **Batı'nın kendi ahlaki krizine dönüşürse**, ABD ve İsrail'in zorunlu göç planı pekâlâ işlevsiz kalacaktır. Bu da bir hayal değildir. Çünkü "**Batı anlatısı**" **düşünsel ve felsefi olarak çoktan çökmüştür** dolayısıyla Batı, bu tür ahlaki bir krizi eskisi gibi örtemez.